

Uredništvo - upravna Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 4001-4004  
Mesečna naročnina 18 lit, za inozemstvo 31-50 lit.  
Ček, rač., Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate  
Izključna pooblaščenka za domače in inozemske oglase: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano

# SLOVENE

AVGUST - 1943  
**28**  
SOBOTA  
Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera. Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano

## Naša podmornica zadela dve torpedovki Sovražni parnik zadet, 11 sovražnih letal sestreljenih

Vrhovno poveljstvo, vojno poročilo št. 1189:  
Nemška bojna letala so zmetala številne bombe na pristanišče v Cataniji ter zadela srednjeveliki parnik.  
Neka naša podmornica je ob sicilskih obalah s torpedom zadela dve sovražni torpedovki.

## Veliko razdejanje v Pompejih

Napoli, 27. avg. as. Pri letalskem napadu 24. avgusta na Pompeje je to odkopano mesto utrpelo ogromno škodo tudi v tem, da je bilo razdejanega tudi nekaj starijskega gradiva, ki v umetniške oz. pomni največjo vrednost. Prva bomba je padla pred tako imenovani »Arco di Bruto« poleg Jupitrovega svetilnika ter je porušila stebrišče. Druga bomba je padla med »Tritolom« in »Romolo e Remo« ter porušila krilo stebrišča, tretja bomba pa je v polno zadela pompejski muzej. Ta bomba je naredila največ škodo, saj je uničila velik del »branih arheoloških stvari, ki so jih bili proučevali učenjaki vsega sveta,

## Ameriški odgovor Sovjetom

Stockholm, 27. avg. as. »New York Times« se v včerajšnji številki bavi s ruskim vprašanjem in vnovič poudarja, da so odnosi med Anglijo in Ameriko ter Rusijo zadovoljivi. List poudarja izredno dejstvo, da Rusi navzlic svojim uspehom na bojiščih še vedno odločno zahtevajo prijateljstva druga država. Mnogo se je pisalo o tem, da je treba razumeti Rusijo, toda razumevanje za sodelovanje mora vladati na obeh straneh. Rusi, piše list, imajo prav, ko trdijo, da bo vojna po vsej verjetnosti končana, ko bodo Amerikanci in Angličani mogli vreti v boj proti osi vse svoje kopenske sile. Toda ruski voditelji ne morejo in ne znajo predložit nobenega predloga za rešitev tega vprašanja, to pa zaradi tega

## Sumner Welles odžagan

Stockholm, 27. avg. as. Svedski tisk poroča iz Združenih držav, da v ameriških političnih krogih razlagajo »padec« Sumnerja Wellesa tako, da je to zadnji prizor stalnega osebnega nasprotja med zunanjim ministrom Hullom in Wellesom, pri čemer je slednji potegnil kratko. Ta dolgoletni spor je omrtvilil vse delo zunanega ministrstva in dal povod, da sta nastala dva tabora, za in proti Wellesu. V dobro poučenih washingtonskih krogih pravijo, da je bil Roosevelt postavljen ob id in je moral dati Hullu v roke popolno nadzorstvo nad zunanjim ministrom in zunanjo politiko zato, ker uživa Hull v zbornici večji ugled kakor pa kateri koli drug član vlade.

Pričakujejo, da je predsednik Roosevelt prihranil za odstopnega podjalnika drugo mesto, ker hoče na vsak način izrabiti Wellesovo sposobnost. Tako pravijo, da bo verjetno postal »leteti« veleposlanik in bo najbrž dobil nalogo, da bo skušal na kak način izboljšati odnose med Ameriko in Rusijo. Položaj je danes precej koledir, kajti Welles uživa v Južni Ameriki velike simpatije in bi njegova odstranitev utegnila tam vzbuditi nevoljo.

Tednik »Times« skuša ugotoviti posledice, ki bi nastale zaradi Wellesovega odstopa, in piše, da sta do sedaj v Združenih državah bili prav za prav dve zunanji ministri: eno je kot šef vodil Hull, drugo pa je vodil Welles, čigar sposobnosti so na splošno preveč podcenjevali. Lahko bi imenovali tudi tretje, namreč skupno ameriških stikov a tujino, za katero skrbi državni predsednik sam in se pri tem poslužuje raznih pomagačev. Tednik zaključuje s vprašanjem: »Kako dolgo bodo Združene države sredi trde vojne na vseh koncih sveta še vodile tako negativno zunanjo politiko? Ne le naši vojski, temveč tudi naši zavezniki in prijatelji bi radi vedeli za prave vojne cilje Združenih držav.«

Stockholm, 27. avg. as. Angleški listi poročajo, da bo namestnik Sumnerja Wellesa sedanjí pomožni podtajnik Breckinridge Long. Welles kot katoličan identifikacija s konservativno usmerjenostjo ameriške zunanje politike, ki se je med drugim pokazala tudi pri zavezniški politiki v Severni Afriki.

Amsterdam, 27. avg. »Washington Evening Star« poroča, da je Sumner Welles, podtajnik v severnoameriškem zunanjem ministertvu, podal ostavko. List dodaja, da bo to vprašanje uredil Roosevelt po svojem povratku v Quebec. (»Gazzetta del Popolo« del sera.)

Bern, 27. avg. »Associated Press« napoveduje povečanje angleško-rusko-ameriškega vojnega sodelovanja.

## Tri milijone nemških knjig uničenih

Berlin, 27. avg. as. Po izjavi nemškega prosvetnega ministra, objavljeni v listu »Deutsche Allgemeine Zeitung« je bilo pri sovražnih letalskih napadih na nemška kulturna središča uničenih vsega tri milijone leposlovnih in znanstvenih knjig. V sporazumu s finančnim ministrom je prosvetno ministertvo naročilo ravnanje s uničenimi knjigami, naj se škoda čim prej popravi.

## Nemški obrambni uspeh ob Miosu

Sovjetski napad pri Harkovu odbit — Sovjeti so začeli napadati tudi pri Orlu  
218 sovjetskih tankov uničenih

Hitlerjev glavni stan, 27. avg. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:  
Na bojišču ob Miosu so nemške čete dosegle nov obrambni uspeh. Močna nemška bojna skupina je udarila v bok napadajočega sovražnika ter ga vrгла s hudimi izgubami nazaj ter pripeljala ujetnike in plen.

Pri izjumu so bili v več odsekih odbiti sovjetski napadi, sovražnikovi vdori pa v protisunkih odstranjeni.  
Na bojnem področju pri Harkovu so boljševiki po močni topniški pripravi in s podporo številnih bojnih letal prešli južno in zapadno od mesta v napad. V uspešnih obrambnih borbah so bili ti napadi zavrnjeni s hudimi izgubami za sovražnika. Pri tem so Sovjeti izgubili nad 100 oklepnih voz.

Na področju jugozapadno in zapadno od Orla so Sovjeti znova pričeli že pričakovani napad. Kljub izdatni podpori iz zraka jim ni uspelo doseči nameravanega preboja, pri tem pa so imeli težke izgube v ljudeh in materi. Včeraj so Sovjeti na vzhodni fronti izgubili 218 oklepnih voz.

Na visokem severu so naša torpedna letala prestregla letalski napad, ki je bil izveden na nemški konvoj in uničila pri tem brez lastnih izgub 26 letal izmed 50, ki so napadla. Pri tem nastopu in pri zavarovanju dovoza v smer Ledenega morja so se posebno uveljavili letalski oddelki pod poveljstvom generalnega majorja Rotha. Tudi enote vojne mornarice so v zaščitni službi na morju sestrelile večje število boljševiških bombnikov.

V Finskem zalivu so manjše enice vojne mornarice pri zaščitni in stražni službi več mesecev sestrelile 3 letala iz skupine sovjetskih bombnikov.  
Nemška bojna letala so včeraj uspešno bombardirala prevoze in izkrcavalne enote sovražnika ob vzhodni obali Sicilije. V južni Italiji so nemški letalski obrambni oddelki včeraj sestrelili 6 sovražnih letal.

Pri hudih bojih okrog Harkova se je oveločila s posebno slavo v napadu in obrambi SS grenadirski divizija »Das Reich«. Ta divizija je sestrelila samo v zadnjih 35 dneh bojevanja 1000 sovražnih oklepnih voz. V istem odseku se je posebno odlikoval tudi protitankovski oddetek št. 336.

Berlin, 27. avg. as. Mednarodna poročevalska agencija je izvedela naslednje podrobnosti o poteku bojev na vzhodnem bojišču: Pri obrambni bitki na južnem delu vzhodnega bojišča so bili protinapadi nemških čet na odseku pri

Miosu in v pokrajini pri Izjumu ter pri Harkovu kronani z znanimi uspehi. Nemške skupine sovražniku niso le iztrgale znatnega dela ozemlja in važnih postojank, marveč so mu zadale tudi obšutne izgube. V krajih, ki so jih Nemci izpraznili, so Sovjeti takoj izvedli mobilizacijo in mobilizirance po zelo kratki pripravi poslali v prvo bojno vrsto. Večino mobilizirancev pa so poslali v

posebne disciplinske bataljone brez pušk. Podobni primeri so se pripetili tudi pri Orlu, kjer so Sovjeti zaukazali množično mobilizacijo ter izvedli dolgo vrsto smrtnih obsodb zlasti nad osebami, ki so jih osumili sodelovanja z nemško upravo pri zasedbi Orla. Na omenjenih treh odsekih vzhodnega bojišča je sovražnik izgubil 253 tankov, nadaljnjih 13 tankov pa so onesposobili nemški strmovalci.

## Drugo ali tretje bojišče

V Berlinu popolnoma razumejo angleško obotavljjanje pred tveganim izkrcanjem na zahodu

Berlin, 27. avg. Zdaj nima pomena razpravljanje, če je bitka v Siciliji predstavljala drugo bojišče ali ne. Anglosaški zavezniki so smatrali Sicilijo za drugo bojišče in tega, kar Moskva ponovno zahteva in kar verjetno zavezniki mrzlično pripravljajo, ne moremo imenovati drugače kakor tretje bojišče. Treba je le počakati, kdaj in kje se bo začelo. »Pravda« je pred dnevi na vso moč zahtevala novo bojišče ter očitala Angležem njihovo obotavljjanje. Za »Pravdo« stoji sovjetska vlada, ki je celemu svetu povedala svojo željo. V poročilu o zavzetju Harkova je bilo na koncu rečeno: »Rdeča armada je ustvarila pogoje za nadaljnji razvoj zavezniške ofenzive na evropski celin«. Sedaj govore že o številu divizij, ki bi morale biti odtegnjene z vzhodnega bojišča v primeru novega evropskega bojišča.

V Angliji lefos niso več tako rezervirani kakor lani. Vse kaže, da je ofenziva do podrobnosti pripravljena in je treba le pritisniti na gumb, pa se bo začelo izkrcanje na zahodu ali severu. Kadar pride v Anglijo kak konvoj kanadskih ali avstralskih čet, listi vedno poročajo, da na angleškem otoku kar mrjoli vojaštva. Tudi ne prikrivajo gradnje novih ameriških letališč v zvezi s temi mrzličnimi pripravami. Zadnji obisk ameriškega vojnega ministra Stimpsona ter voditelja ameriške propagande Elmerja Davisa v Londonu tudi ni bil slučajen. Elmer Davis je v Alžiru govoril »o veliki invaziji angloameriških armad« iz Anglije. Tudi

## Molfanconski delavci pri triestinskem prefektu

Trieste, 27. avg. as. Prefekt v Triesteju je sprejel zastopstvo industrijskih delavcev iz Molfalcona. Zastopstvo je izrazilo čustva discipline in vdanosti delavcev vladi maršala Badoglio in je izrazilo svoje zanimanje za rešitev splošnih vprašanj, zlasti pa vprašanj, ki se tičejo delavstva. Prefekt je odgovoril, da je vesel izjave delavskih zastopnikov in naglasil, da je glede splošnih vprašanj treba počakati na konfederalne in vladne odloke, dočim bodo krajevna vprašanja brez nadaljnjega predmeta njegovega posebnega zanimanja.

## Himmler prevzel posle

Berlin, 27. avg. as. Novi nemški notranji minister Himmler je včeraj prevzel svoje posle od državnega podtajnika Stuckarta, ki mu je predstavil uradnike. Minister je sprejel svoje nove sodelavce ter jim razložil njihovo odgovornost ter njihove naloge. Novi protektor Češke in Moravske dr. Frick pa je sprejel komite uradnikov notranjega odseka ter izrazil zaupanje, da bodo nadaljevali svoje delo z nezmanjšano vero v končno zmago.

## Napad na angleški konvoj v Biskajskem zalivu

Berlin, 27. avg. as. Mednarodna poročevalska agencija javlja, da so nemški bombniki napadli skupino dveh sovražnih velikih rusilcev in petih hitrih čolnov vrste »Atmeraton« v Biskajskem zalivu. Navrilo močnemu protiletalskem ognju so Nemci en rusilec potopili, drugega pa ponovno zadeli. Zadeli so tudi dva hitra čolna, ki sta bila težko poškodovana. Vsi nemški stroji so se vrnili.

## Zasedba Danske ojačena

Rim, 27. avg. Današnji »Il Piccolo« poroča iz Rima: »L'Osservatore Romano« jav-

Dopisnik nemške poročevalske agencije pravi, da so boljševiki potrebovali dva meseca za napredovanje 50 km na odseku pri Orlu in Harkovu. To ozemlje so zavzeli z uporabo 100 divizij, ne da bi se splošen položaj na južnem odseku oziroma sploh na vzhodu spremenil tako, da bi nudil drugačno »strateško« sliko. Nikjer Sovjeti niso mogli predreti nemškega obrambnega zida, čeprav so dnevnopovprečno žrtvovali niž manj kakor 320 tankov. Od 5. julija do danes so Sovjeti zavzeli 15.000 kvadratnih kilometrov, torej kakšno tridesetino Ukrajine. Za ta ekromen uspeh je moralo sovjetsko poveljstvo žrtvovati 1.600.000 mrtvih, ranjenih in ujetih, nadalje izguba oborožitve za 270 oklepnih brigad. Vse kaže, da sovražnik dolgo ne bo mogel prenašati tako velikega vojaškega napora.

## Churchillovo potovanje v Kanado in njegove pogovore z Rooseveltom

Churchillovo potovanje v Kanado in njegove pogovore z Rooseveltom je izrazil tisk za napoved velikih vojaških dogodkov. Zlasti so naglasili dejstvo, da so bili sestanki med obema državnikoma tudi v preteklosti vedno povod v nove vojaške dogodke. Izkrcanje v Sicilijo se je izvršilo sedem dni po takem sestanku.

Na nemški strani svede vse to zasledujejo z veliko pozornostjo in jih nasprotnik gotovo ne bo presenetil. V Nemčiji so odkrito razpravljali če bombardiranje Hamburga ali drugih pristanišč na zahodu in letališč v Franciji ter Belgiji ni morda uvod v angloameriško izkrcanje. Mnenja pa si o tem niso edina. Če Angličje o svojih pripravah tako javno govorijo, se morda za njimi kaj skriva. Ni izključeno, da skušajo s tem vplivati na nemško poveljstvo, da bi poslalo iz vzhoda nekaj divizij na zahod in bi Angličje tako zgolj z govorjenjem in brez žrtve pomagali svojemu sovjetskemu zavezniku.

Vsekakor je izkrcanje na zahodni in severni evropski obali zaradi mogočnih nemških utrdb zelo tvegano zadeva, zvezana z velikanskimi nevarnostmi in izgubami in zato so razumljiva anglosaška obotavljjanja pred tem negotovim in dragim korakom. Če bodo Angloamerikanci storili ta korak, bodo Nemci grožnjo zelo resno vzeli in jo bodo pravčasno z vsemi možnimi sredstvi sprejeli. Nemci se zato ne dajo prevarati, pa naj Anglosaši izkrcanje samo hlinijo ali pa ga jemljejo resno. (»Le Ultime Notizie«.)

## Novi japonski uspehi

Neko tihomorsko oporišče, 27. avg. as. 23. avgusta zjutraj je bila zapazena pomorska skupina sedmih sovražnih križark. Japonska torpedna letala so prešla takoj v napad in so eno križarko zelo poškodovale. Vsa japonska letala so se vrnila. Poročajo tudi, da je bilo v letalskih bojih nad Novo Georgijo 23. avgusta sestreljenih 9 sovražnih lovcov, 24. avgusta pa je bilo nad Muado sestreljenih nadaljnjih 9 sovražnih lovcov.

## Kominternu še deluje

Zeneva, 27. avg. as. »Courier de Geneve« piše, da se navzile navidezno razpustu kominterne nadaljuje sovjetsko podtalno delovanje po vsem svetu in navaja omembe švedske lista »Aftenposten«, da bi bila usoda evropskih držav strahotna, ako bi zmagal boljševizem. Bogataška država bi bile v tem primeru le brezdnežne opazovalke.

Tiskovni urad češke begunske vlade v Londonu je objavil, da češka vlada »ni razpravljala« o kakih presestitvi v Moskvo. To izjavo je vlada morala dati, ker je med češkimi begunci v tujini nastalo sifovito ogorčenje zaradi bivšega predsednika Beneša, ki se je javno postavil docela v službo Sovjetov. Sovjeti so pa na njegovo uslužnost odgovorili s tem, da so začeli v Moskvi ustanavljati svojo, to je komunistično, češkoslovaško vlado po zgledu tako imenovane »nemškega osvobodilnega odbora«.

## V vsako hišo »Slovenca«!

## Nihče ni zadovoljen s sklepi v Quebecu

Carigrad, 27. avg. as. Turški tisk zelo skopo tolmači konferenco v Quebecu in je verjetno zmeden od negotovosti Rooseveltovih in Churchillovih izjav. Nekateri listi menijo, da ima ta negotovost namen skriti sovražniku zavezniške načrte. Vendar pa pripominja »Taeviri Efke«, da quebeški načrti ne morejo biti izvedeni v popolnem sporazumu med Združenimi državami in Anglijo, kajti Churchill je moral sprejeti ameriško stališče glede prvenstva bodočih bojišč. Drug sklep, ki so ga iz tega izvedli listi je, da bodo izvajali Anglosaši in Rusi vsak svojo strategijo. To dokazuje dejstvo, da

## Boljševiška Rusija vodi svojo vojno

Rim, 27. avg. as. »Popolo di Roma« je izrazil konec konference v Quebecu za uvodnik, v katerem navaja glavne vzroke, zaradi katerih se Stalin kakor v preteklosti tudi sedaj ni mogel udeležiti konference v Kanadi, oziroma vsaj poslati nanjo kakega zastopnika. List pravi: »Treba je vedeti, da obstoja komunistični režim, ki narekuje Stalinu, Molotovu in Litvinovu določeno politično linijo. Sovjetska diplomacija mora in mora delati na realnem polju, to je upoštevati mora možnost ponudb kapitalističnega sveta, na drugi strani pa se ne more nikdar oddaljiti od dogem, ki jih ruska komunistična stranka ljubosumno čuva od podpisa rusko-nemškega nenapadalnega pakta v avgustu leta 1939.

## Japonska je pripravljena

Rim, 27. avg. Poročila iz Tokia pravijo, da je bila konferenca v Quebecu diplomatski neuspeh za Churchilla in ponovna uveljavitev Roosevelta. Churchill je v Casablanca dobil od Roosevelta pristaneke za začetek nastopov proti evropski celin. Sedaj se je moral vdati predsednikovemu pritisku, na katerega je zopet pritiskalo javno mnenje, ki se je razburjalo, ker ameriške sile niso bile poslane v boj proti glavnemu sovražniku, ki za Amerikance je in ostane Japonska. Tukaj si v zvezi s napovedanimi boji proti Japoncem ne delajo utvar, vedo, da bodo močni in obsežni, toda Japonci so tako pripravljeni, da ni nikakega dvoma o sprejemu, ki ga bodo doživeli demokratični zavezniki. Še bodo skušali zavzeti Vzhodno Azijo. Končno pripominjajo, da so rusko-japonski odnosi še nadalje kar najboljši. (»Il Piccolo«)

## Kaj je Hoare zahteval od Franca

Lisbona, 27. avg. Kakor so listi že poročali, je angleški poslanik v Španiji Hoare obiskal generala Franca. Smatra se, da sta v La Coruni govorila o etališču Tangerja in Hoare je močno pritiskal na španskega voditelja, naj zavzame madridska vlada dobrohotnejše stališče do Anglosasov. V zvezi s tem je važno poročilo poročilo severnoameriškega radija, ki pravi: »Jasno je, da Španija ne more zahtevati od nas pomoči, ki jo potrebuje, dokler Madrid ne bo opustil svojega stališča kot neposkočujoča se država.« (»Gazzetta del Popolo della Sera«.)

## Majski v Kairu

Carigrad, 27. avg. V Kairo je prisel bivši moskovski poslanik v Londonu Majski, ki potuje v London. (»Il Piccolo«)

